

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 17-11-2021
Enhed: BESS
Sagsbeh.: DEPPHHA
Sagsnr.: 2116456
Dok. nr.: 1965234

Folketingets Sundhedsudvalg har den 20. oktober 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 79 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 79:

”Vil ministrene redegøre for, hvordan ministrene vil arbejde videre med at mindske risikoen for at blive smittet med legionella?”

Svar:

Med det tværministerielle arbejde har de relevante styrelser haft et tæt samarbejde og løbende fokus på Legionella. De relevante styrelser vil fortsætte det gode samarbejde med inddragelse af bl.a. kommuner og regioner.

Formålet er at understøtte en prioriteret og vedvarende indsats om en kompleks problemstilling, da forebyggelse af Legionella kan vedrøre bygningers installationer såvel som borgeroplysning om sygdommen og forebyggende tiltag, opmærksomhed på sygdommen i sundhedsvæsenet med hensyn til diagnostik og behandling samt overvågning og udbrudshåndtering.

Der er til brug for besvarelsen af spørgsmålet hentet uddybende bidrag fra hhv. Bolig- og Planstyrelsen, Statens Serum Institut og Miljøministeriet, som jeg kan henholde mig til.

Bolig- og Planstyrelsen oplyser følgende:

”Legionella formerer sig bedst i brugsvandssystemer, når temperaturen er mellem 20 °C og 50 °C, og hvis vandet er stillestående. Et centralt krav i bygningsreglementet er derfor, at temperaturen på brugsvandet kun i meget begrænsede tidsrum falder under 50 °C, og at der i dette tidsrum er et stort forbrug af vand, således at stillestående vand undgås. For at tydeliggøre dette foretog Bolig- og Planstyrelsen en præcisering af kravet 1. juli 2020.

At der var behov for at præcisere kravene til brugsvandstemperaturerne blev endvidere understøttet ved afslutningen af delprojektet i den tværfaglige arbejdsgruppe ”Identifikation af trends i forhold til vand- og varmforsyning og installationer”, som satte fokus på lave temperaturer som kilde til fremvækst af Legionella.

Herudover har Bolig- og Planstyrelsen i maj 2019 fået opdateret Rørcenteranvisning 017 om Legionella. Denne anvendes som vejledning til opfyldelse af bygningsreglementets krav vedrørende Legionella. Opdateringen gør, at Bolig- og Planstyrelsen har et forbedret vejledningsgrundlag for driften af brugsvandsinstallationer, herunder for så vidt angår brugen af løbende risikoanalyser. Formålet er at sikre, at der ved driften

af bygningen er et kontinuerligt fokus på Legionella. Vejledningen demonstrerer også, hvorledes bygningsejere kan anvende vandprøver til at sikre brugsvandsinstallationer.

Tilsvarende har styrelsen af flere omgange henvendt sig til offentligheden med information om Legionella for at øge opmærksomheden omkring problematikken. Dette er senest sket i forbindelse med genåbningen af de mange ejendomme, der var lukkede i længere tid som følge af COVID-19-situationen.

Undersøgelserne fra det tværfaglige arbejde indikerer, at mange danske brugsvandsinstallationer drives ved for lave driftstemperaturer. Derfor vil styrelsen styrke vejledningsindsatsen yderligere ved at udarbejde en hjemmeside, der skal formidle viden til bygningsejerne. Hjemmesiden vil samtidig blive anvendt til at dele good-practice med kommunerne for at sikre lettilgængelige eksempler, der kan danne inspiration for kommunernes indsats."

Statens Serum Institut (SSI) oplyser følgende:

"Samarbejde internationalt

SSI har altid deltaget aktivt i europæiske Legionella arbejdsgrupper såsom det tidligere EWGLI nu ESGLI, og European Legionnaires' Disease Surveillance Network (ELDS-Net) under ECDC. Deltagelsen har både været som menige medlemmer og som medlemmer af "styregrupper". Aktuelt deltager SSI i en arbejdsgruppe under ESGLI som arbejder med "prevention and control" (forebyggelse og kontrol af Legionella) og et ESGLI projekt der validerer den største del af de diagnostiske kits, der er på markedet til påvisning af *L. pneumophila* i urinprøver (som i dag bruges til at diagnosticere ca. 80 % af alle legionellatilfælde i Europa).

Den nationale overvågning af legionærsygdom

SSI varetager den nationale overvågning af legionærsygdom. Overvågningen sker i samarbejde med Styrelsen for Patienssikkerhed (STPS), som varetager den lokale overvågning og har kontakten til kommunerne, som er myndighed på områderne byggeri, bolig og vand.

Legionærsygdom er anmeldelsespligtig, hvor anmeldelser går både til SSI og STPS. STPS interviewer anmeldte patienter med formodet smitte i Danmark med henblik på at afklare mulige nationale smitteforhold. I de fleste tilfælde er det mest sandsynlige smittested patientens bolig. Information om muligt/mulige smittested(er) går til den aktuelle kommune med opfordring til, at der tages vandprøver. Denne aktivitet, som bygger på en procedure udarbejdet i samarbejde mellem SSI og STPS, er intensiveret betydeligt de senere år, og der undersøges i dag mange danske vandinstallationer.

Udbrud af legionærsygdom

Gennem den landsdækkende nationale overvågning holder SSI også øje med ophobninger/udbrud i tid og sted. Får SSI et signal om mulig ophobning meddeles dette til STPS, som i samarbejde med kommunen og med rådgivning fra SSI håndterer dette. Det kan eventuelt dreje sig om tilfælde/ophobning på et dansk hotel eller en campingplads. I sådanne tilfælde videregiver SSI oplysningerne til ECDC (ELDSNet), som varetager den Europæiske overvågning af legionærsygdom (primært rejseassocieret legionærsygdom, men også udbrud der kan gå på tværs af landegrænser). I tilfælde af, at EU-borgere menes smittet på et dansk hotel/campingplads eller andet overnat-

ningssted, får SSI besked fra ELDSNet og videregiver denne til STPS til videre foranstaltning. Hvis der er 2 eller flere tilfælde blandt EU-borgere, der er knyttet til det samme overnatningssted, kræves det, at der foretages en risikovurdering, og at der udføres kontroldyrkning af vandprøver på stedet.

Anmeldelse af legionærsygdom

Den danske overvågning af legionærsygdom er forbedret (blevet mere komplet) siden 2015, hvor der blev indført en procedure med at rykke for anmeldelser på baggrund af mikrobiologiske resultater fra den Danske Mikrobiologiske Database (MiBa). På baggrund af de mikrobiologiske resultater kan SSI således anmode det behandelende hospital om at anmelde tilfældet (hvis det ikke er gjort). Denne procedure har betydet, at ca. 20% flere tilfælde anmeldes. Systemet er optimeret gennem to år, og siden 2017 påregnes det, at stort set alle tilfælde anmeldes til STPS og SSI. Tiden, det tager fra smitten er opstået til, der er afrapporteret, og der eventuelt er implementeret afhjælpende foranstaltninger¹, er dog ofte meget lang, og kunne antageligt effektiviseres.

Diagnostik af legionærsygdom

Gennem en meget effektiv dansk diagnostik for legionærsygdom og en meget effektiv overvågning, påviser og registrerer vi antageligt langt de fleste tilfælde. Dette er antageligt en væsentlig faktor, der skal tages i betragtning, når vi sammenligner de høje danske infektionsrater med andre lande med lavere infektionsrater.

Opgørelser over legionærsygdom

På baggrund af overvågningen opgør SSI årligt relevante smittekategorier for legionærsygdom, såsom smitte ved udlandsrejse og rejse i Danmark, smitte knyttet til sundhedssektoren og smitte erhvervet i samfundet, herunder i egen bolig. Derved kan vi vurdere, hvor der er størst risiko for smitte og hvilke grupper i samfundet, der er mest udsatte. Denne viden vil kunne bruges til at udpege prioriterede bygnin-ger/vandsystemer. I Danmark vurderes det, at over halvdelen af de samfundserhvervede tilfælde smittes i eget hjem, hvilket er en høj andel, i sammenligning med andre lande.

På det danske Legionella referencelaboratorium på SSI foretages typebestemmelse (sero- og DNA type) af alle danske kliniske isolater og relevante miljøisolater (taget i forbindelse med smitteudredning). SSI dyrker Legionella fra patientprøver for en del mikrobiologiske laboratorier (Regioner) og typebestemmer isolater, der dyrkes lokalt. Typebestemmelserne foretages som led i den danske overvågning for at holde øje med hvilke typer, der er årsag til legionærsygdom i Danmark, og om der sker introduktion af mere virulente (smitsomme) typer, og ikke mindst for at kunne finde match mellem patient og miljøisolater for at dokumentere smitekilden (ved dokumenteret smitekilde underrettes STPS). Danmark har endnu en meget lav frekvens af de mest smitsomme typer, som i Europa er årsag til de fleste tilfælde. Danmark har en høj frekvens af dyrkningspåvist legionærsygdom på omkring 40%, hvor den i Europa ligger på omkring 10% i gennemsnit. Det betyder også at SSI i mange tilfælde har

¹ Processen indebærer, at et individ smittes, får sygdomsdebut, indlæggelse, diagnose, anmeldelse, interview, kontakt til kommune, kontakter til analysefirma, prøvetagning, dyrkning (som tager 7 dage) og afrapportering samt eventuel udførelse af afhjælpende foranstaltninger.

mulighed for at afgøre om der er et match mellem vandprøver og patientprøver, hvis vi selv dyrker eller modtager isolater fra vandprøver fra analysefirmaer eller hospita-
ler. Dette er en aktivitet, der er steget betragteligt de senere år. Ved typebestem-
melse af kliniske legionellaisolater kan SSI desuden holde øje med, om der er ophob-
ninger af samme type, som kan være indikation på et udbrud. Ud over referencefunk-
tionerne foretages der også dyrkning oa. af vandprøver på SSI. Det drejer sig både om
kontrolprøver og prøver foretaget som led i smitteopsporing. Idet vi har dette labora-
torium, har SSI et indgående kendskab til dyrkningsmetoder (og andre metoder som
qPCR (kvantitativ genforstærkningsteknik)) og kan på den baggrund rådgive kommu-
ner, bygningsejere og andre miljølaboratorier i Danmark. Fra ECDCs side betragtes
SSIs "vandlaboratorium" som det danske referencelaboratorium for påvisning af Legi-
onella i vandprøver, og SSI deltager også i ECDCs EQA programmer (ekstern kvalitets
bedømmelse) (også for human diagnostik).

SSI har således bred erfaring og kendskab til alle aspekter indenfor Legionella – epide-
miologi, diagnostik, forebyggelse, kontrol og sygdomsudredning."

Miljøministeriet oplyser følgende:

"Miljøministeriet er overordnet ansvarlig for implementering af det nye drikkevands-
direktiv i dansk ret, som finder anvendelse fra 12. januar 2023. Der skal ifølge direkti-
vet foretages en risikovurdering af forbrugernes fordelingsnet senest den 12. januar
2029. I denne risikovurdering indgår kontrol af parameterværdier for Legionella.
Der arbejdes i øjeblikket på at afklare, hvordan en sådan risikovurdering og kontrol
skal gennemføres og hvilke myndigheder, der skal udføre denne risikovurdering og
kontrol."

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Philip Hadberg